

پاورقی (۳۳)

پزفرانسوی

دایان دوکریه . ترجمه: محمدعلی عسگری



جان بدل بوکاسا

۹۶‌ماه بعد به‌عنوان نمره این وصال جبری دخترتری به دنیا آمد. بوکاسا بدون هیچ پروایی به عبادت دختر آمد و به این تاره پدربزرگ شده گفت: «هی خوشحال باش! من به تو یک نوه بخشیدم.» اندکی بعد از این تولد بود که الیان به کنگوی برازاویل گریخت و کودک را هم برای بوکاسا گذاشت. حال می شود تصور کرد که کاترین چه مسافت طولانی‌ای را از دبیرستان پیوس دوازدهم تا کاخ پیموده بود! حال بگذارید کمی دوربین را به جلو ببریم؛ به پاریس. یک نفر جلو تلویزیون نشسته و مراسم تاج‌گذاری را تماشا می‌کند. او همان والری ژسکاردستن رئیس‌جمهور فرانسه است. از این امپراتور جدید شگفت‌زده است. همان کاشفی در این‌باره در کتاب خاطرات می‌نویسد، کوهی و گویاست: «تصاویر مربوط به بانگی زیبا بود. حتی می‌شد آنها را با نوعی وقار توصیف کرد. باوجود خصوصیت لباس‌ها و کارناوال‌ها. از آن یک غریزه ناب آفریقایی تراوش می‌کرد؛ یک امپراتوری جدید؛ به‌خصوص برای آن دانش‌آموز سابق مدارس تشریری در آن جنگل‌های دورافتاده. معلوم بود که دارد نقش ژوزفین (همسر ناپلئون) را بازی می‌کند. وقار و ابهت تابناکی داشت. موفق شد این نقش جدید را به‌خوبی بازی کند. تلویزیون مشغول پخش مستقیم بود. بعضی وقت‌ها هم حیرت‌انگیز می‌شد. حتی در نشان‌دادن احساساتی گذرا؛ چنان‌که دیده می‌شد. موفق عمل می‌کرد؛ از جمله آن لحظه‌ای که تاج خود را تحویل می‌گرفت.»

در یک کاخ دیگر، یعنی البزه، سرنوشت کاترین داشت تغییر می‌کرد. همیشه کرم از خود درخت است!

کاترین دوست داشت عید کریسمس را در فرانسه بگذرانند. در کاخی که بوکاسا در استان «وال دواز» برای او خریده و آماده کرده بود چیزی را می‌دید که در براگو با بانگی پیدا نمی‌کرد و آن آزادی رفت‌وآمد بود؛ آزادی دیدار با هرکسی که می‌خواست. حتی از آنجا به‌نوعی بر همسرش نیز تأثیر می‌گذاشته. بعد از کارکردن در آن حیاط خانه، به نظر می‌رسید قصر «هاردیکور» عرصه خاص و دیگری برای کاترین باشد.

این قصر که تاریخ آن به قرن هیجدهم بازمی‌گشت را تزئین کرد. آن را بوکاسا در اواخر سال‌های ۱۹۶۰ خریده بود؛ قصری به سبک امپراتوری فرانسه برای اسکان بناپارت آفریقای مرکزی. عقاب‌ها و زنبورها هریک در جایی خودنمایی می‌کردند. آینه‌ها و بخاری‌ها، سرسراها را تزئین کردند. سبک بوکاسا بر آن غلبه داشت. به هرحال کاترین بانوی واقعی این خانه بود. او تنها کسی بود که از حقوق همسری در خارج از کشورش برخوردار بود؛ تنها کسی که برای دیدارهای رسمی به فرانسه می‌آمد. اوقات خودش را در تفریح و جشن‌های استقبال و خریدهای دیوانه‌وارش می‌گذراند.

در جریان عیدهای آخر سال میلادی، در آن مکان جشن‌های زیادی برگزار می‌شد. آیا پدر هم حضور داشت یا برای اداره امور کشورش در آفریقا می‌ماند. با فاصله‌گرفتن از آن اسیر براگو، کاترین داشت به یک زن شاد و خندان تبدیل می‌شد؛ کسی که به جایگاه خودش به‌عنوان ملکه دیگر اهمیتی نمی‌داد. از تشریفات دوری می‌کرد و با زنان معاونان همسرش که در پاریس بودند، نشست و برخاست می‌کرد.

خانم مالنکیوو، همسر راننده سابقش، آن دوران خوشبختی را به یاد می‌آورد. کاترین در آن زمان از آزادی‌های بیشتری برخوردار شد. به‌همراه خدمتکارانش در ظرف‌های سنتی آشپزی می‌کرد و بین همه در قصر جوز هندی و فطیر سرخ‌شده پخش می‌کرد. رازی که این دوران را به هم نزدیک می‌کرد، آنچه بود. درواقع ماموریت خانم مالنکیوو این بود که برای ملکه آنچه‌ی قهوه‌ای درست کند؛ چیزی که بوکاسا او را از آن منع کرده بود اما کاترین به شکل خاصی آن را دوست داشت. در حین این کار بود که آنها درباره امور مملکت و فرزندان و تحصیلات‌شان هم حرف می‌زدند. همچنین در مورد مسائل بسیار دیگری که به سیاست ارتباط پیدا نمی‌کرد. خانم مالنکیوو با لهجه‌ای احترام‌آمیز می‌گوید: «در پایان شب‌نشینی‌ها به من طرفی پر از پول می‌داد و می‌گفت بچه‌ها را از طرف مامان کاترین ببوس.» همه کسانی که کاترین را می‌شناختند و از آنها درباره کاترین پرسیدیم، با احترام از او یاد می‌کردند. همه کسانی که در شب‌نشینی‌های او شرکت کرده بودند از صدای خنده‌هایش می‌گفتند از فاصله دور شنیده می‌شد.

آنجا بود که می‌توانست از سخاوتمندی امپراتوری آفریقای مرکزی و از پول‌های هنگفتی برخوردار شود که با آنها می‌توانست در بازار هرطور می‌خواهد خرید کند. در هفته چندبار به مرکز پاریس و میادین هفت‌گانه‌اش می‌رفت؛ تنها با یک انگیزه و آن رضای تمایل خودش بود برای اینکه پز فرانسوی بدهد!

ادامه دارد

به سوریه رفته بود تا شاید با پیوستن به داعش، نقشی در تشکیل آن آرمانشهر اسلامی وعده داده‌شده ایفا کند. اما در عوض، خود را تحت فرمان والی‌ها و فرماندهانی یافته بود که تاب تحمل هیچ‌گونه مخالفتی را نداشتند؛ فرماندهانی در سایه که تشخیص هویت حقیقی آنان کاری ناممکن می‌نمود. اما ابوحزمه، شورشی سابق سوری که پیش از جدایی از تروریست‌ها و فرار به ترکیه، فرماندهی گروهی کوچک از جنگجویان خارجی را برعهده داشته، درباره یک چیز اطمینان دارد: تمامی تصمیم‌گیرندگان اصلی داعش عراقی هستند؛ افسران سابق ارتش صدام‌حسین که حتی وقتی در نقش معاون نیز ظاهر می‌شوند. امیران محلی سوری را تحت‌الشعاع قرار داده و حرف آخر را در طراحی تاکتیک‌ها و نقشه‌های نبرد می‌زنند. با این حال، ابوحزمه تنها کسی نیست که به نقش فراگیر افسران ارتش بعث در فرماندهی و مدیریت کمیته‌های نظامی و امنیتی داعش شهادت می‌دهد. به گزارش واشنگتن‌پست، بسیاری از اعضای سابق داعش، فرماندهان نیروهای ائتلاف ضدداعش و تحلیلگران تروریستی بر این باورند گذشته از تجربیات نظامی- امنیتی و رویه‌های حکومتی، شبکه‌های قاچاق نفتی که در دهه ۹۰ میلادی به‌منظور دوزدن تحریم‌ها علیه رژیم صدام ایجاد شده بود نیز تحفه افسران سابق بعثی برای سازمان تروریستی داعش است که حتی با وجود هجوم سیل‌آسای هزاران جنگجوی خارجی، همچنان تمامی مناصب حکومتی و مدیریتی را در سلطه خود دارند. درست همین جاست که تصور عموم مردم از داعش به عنوان یک سازمان تروریستی صرف مشکل‌آفرین می‌شود. حسن حسن، تحلیلگر مسایل خاورمیانه و یکی از نویسندگان کتاب «داعش: درون ارتش وحشت» بر همین عقیده است. او با بیان اینکه داعش فراتر از یک گروه تروریستی است، بر درهم‌پندگی سرمنشأ این سازمان تروریستی با قساوت بدوی رژیم بعثی، فروپاشی ارتش عراق پس از حمله ایالات‌متحده در سال ۲۰۰۳، شورش‌های متعاقب آن و به حاشیه رانده‌شدن اقلیت‌های سنی آن

کشور به دست دولتی شیعه‌محور تاکید داشته و در حقیقت داعش را زاینده‌ای درونی از ساختار حاکمیت چندین‌وچندساله عراق می‌داند. در این میان، قانون یعنی‌زدایی که متضمن انفصال ۴۰۰هزارنفر از اعضای ارتش شکست‌خورده عراق از خدمت دولتی و قطع مستمری آنان در سال ۲۰۰۳ بود، به‌منابه یکی از اولین مشوق‌های شکل‌گیری هسته‌هایی از ستیزه‌جویان افراطی شناخته می‌شود. اما ایالات‌متحده که به عنوان مجری این طرح، از همان ابتدا در جریان پیوستن بسیاری از افسران رژیم بعث به دیگر گروه‌های ستیزه‌جو و پشتیبانی تاکتیکی آنان از القاعده عراق قرار داشت، گمان نمی‌کرد این افسران که سلاح‌های خود را تحویل نداده بودند، پس از چندسال به اعضای مرکزی گروهی تروریستی بدل شوند که از زیر چتر القاعده عراق بیرون می‌آمد، اما به‌مراتب رعب‌آووتر از سلف خویش بود. هشام الهاشمی، تحلیلگر عراقی و مشاور کنونی دولت



علین روتیر

بازماندگان ارتش صدام هدایت‌کنندگان اصلی داعش در عراق

پیوند بدشگون بعث وداعش

آن کشور معتقد است افسران بعثی تنها با پیوستن به شاخه القاعده در عراق، به رهبری ابومصعب الزرقاوی نبود که به افراط‌گرایی کشیده شدند. بسیاری از این افسران بعثی و شهروندان معمولی عراقی با گذراندن دوران محکومیت خود در زندان آمریکایی یوکا در جنوب عراق، همنشین جهادگرایانی افراطی شدند که آرام‌آرام آنان را جذب ایدئولوژی محتوم خود کردند. اما با روی‌کارآمدن ابوبکر البغدادی، رهبر کنونی و خلیفه خودخوانده داعش بود که جذب افسران سابق بعثی به یک راهبرد آگاهانه و سنجیده بدل شد. دور جدید یعنی‌زدایی که در سال ۲۰۱۱ و پس از خروج نیروهای آمریکایی توسط نوری المالکی، نخست‌وزیر وقت عراق انجام گرفت و پای تقریباً تمامی افسران بعثی را که توسط ارتش ایالات‌متحده بازپوری شده بودند از مناصب دولتی برید نیز یکی دیگر از آن اقداماتی بود که به کمک البغدادی آمد. سرکوب و

تعقیب قانونی اقلیت‌های سنی عراق توسط دولت المالکی نیز که پس از خروج نیروهای آمریکایی شد یافته بود، این اقلیت‌های مذهبی را به پشتیبانی از افراط‌گرایان سوق داد و راه را برای تصرفات سرزمینی داعش هموار کرد. تمامی این عوامل دست‌به‌دست هم داد تا این سازمان تروریستی با اتکا به توانایی‌های اطلاعاتی و عملیاتی افسران بعثی جذب‌شده که برخی از آنان طی دوسال اخیر کشته شده، اما به‌سرعت با همتایان خود جایگزین شده‌اند، شاهد پیشروی‌ها و فتوحاتی گسترده در عراق و سوریه باشد. با تمام این اوصاف نمی‌توان به‌راحتی پذیرفت که تعصبات سکولاریستی حزب بعث صدام با تفاسیر سرسختانه و معیوب داعش از احکام اسلامی همخوان شده باشد. هنوز جای این سوال باقی است که آیا افسران سابق بعثی به ایدئولوژی منحرف داعش بایسته هستند یا خیر؛ پرسشی که به زعم الهاشمی پاسخی منفی دارد. او با اشاره به اینکه پیوند بعثی‌ها با داعش یک ائتلاف راهبردی است، خاطرنشان می‌کند بسیاری از بعثی‌ها علاقه‌ای به ادامه حضور داعش در عراق نداشته و مترصد آن هستند تا خود، حاکمیت کشور را به دست گیرند. این در حالی است که برخی از افسران سابق بعثی که امروزه شاهد حضور همزمان خود در صف نیروهای داعش هستند، دیدگاهی متفاوت دارند. آنان معتقدند این بعثی‌ها نیستند که از شرایط کنونی برای بازگشت به قدرت بهره می‌برند، بلکه این جهادگرایان افراطی هستند که از استیصال و درماندگی افسران اخراجی برای تحقق اهداف تروریستی خود نهایت استفاده را می‌برند. یکی از این افسران بعثی ساکن در اربیل که در گفت‌وگو با واشنگتن‌پست، به دلایل امنیتی حاضر به افشای نام خود نشده، ایالات متحده را به دلیل انحلال ارتش عراق و بلا تکلیف کردن نیروهای آن، بزرگ‌ترین مسبب این وضعیت می‌داند. او با بیان آنکه بعثی‌های سابق در صورت داشتن امید به آینده به دام افراط‌گرایان نمی‌افتادند، ازدست‌دادن شغل و امنیت اقتصادی را تنها نمره پرزه‌ای آمریکایی دانست که در اصل در پی بعثی‌زدایی از اذهان مردم عراق بود.

گروه داعش	
یک اردنی که «القاعده» را در عراق بنیان نهاد و در سال ۲۰۰۶ میلادی در حمله آمریکا کشته شد	
رهبر سابق داعش که در حمله ۲۰۱۰ آمریکا کشته شد	
خلیفه‌خودخوانده	
تا زمان کشته‌شدن در حملهٔ آمریکا معاون البغدادی در عراق بود	
معاون البغدادی در سوریه	
یکی از اعضای شورای ای نظامی مقامات برجسته عضو شورای نظامی	
مسوول جذب جنگجویان خارجی و بمب‌گذاران انتحاری	
فردی موثر برای انتخاب البغدادی به‌عنوان خلیفه و از مشاوران نزدیک او تا زمان ترورش در سال ۲۰۱۴	

صلیب‌سرخ و روسیه خواستار توقف حملات ائتلاف در یمن شدند

عربستان: زمان برای آتش‌بس مناسب نیست

راه‌حلی بلندمدت برای بحران یمن

روسیه نیز روز شنبه پیش‌نویس قطعنامه‌ای را به شورای‌امنیت سازمان‌ملل ارایه کرد و خواستار توقف حملات هوایی ائتلاف تحت رهبری عربستان برای خروج شهروندان خارجی و دسترسی ایمن امدادگران به مردم بحران‌زده شد.
براساس گزارش‌ها، روسیه خواستار نشست اضطراری شورای امنیت سازمان‌ملل‌متحد شده است. شورای‌امنیت سازمان ملل در پاسخ گفته برای بررسی درخواست روسیه به زمان بیشتری نیازمند است. پس از نشست اضطراری روز شنبه شورای‌امنیت، «دینا کوار» نماینده اردن در شورای‌امنیت که کشورش ریاست دوره‌ای آن را برعهده دارد، گفت اعضای شورا ترجیح می‌دهند راه‌حلی بلندمدت برای بحران یمن بیابند.

ناپودی زیرساخت‌ها در یمن

شکی نیست حملات هوایی ائتلاف به رهبری

نگاه درون	
سقوط یمن به ورطه منازعات پایان‌ناپذیر	
دیگر جغرافیایی تروریستی در خاورمیانه به‌شدت درهم‌ریخته برای خود فراهم می‌پیند و از این وضعیت نهایت استفاده را خواهد برد. بافت قبایلی یمن و گسست‌های قومی در این کشور این امکان را در اختیار جناح‌های متعارض داخلی و حامیان خارجی آنان قرار می‌دهد که در این وضعیت آشفته‌ی دوکام به تناسب پیوندهای خود با قبایل داخلی و کشورهای پیرامونی، جنگ و بحران کنونی را تشدید کرده و راه‌های برون‌رفت از بن‌بست را حداقل در کوتاه‌مدت مسدود کنند. از این پس نیروهای سیاسی و احزاب داخلی یمن دیگر قدرت و پتانسیل سیاسی قائم‌به‌ذات سمیت یک بحران منطقه‌ی سیاسی و نشستن بر میز مذاکره این پس روند حرکتی آن باید در چارچوب مناقشات داخلی رقم می‌خورد. با پیشروی حوثی‌ها و نظامیان حامی صالح به سوی جنوب عربستان سعودی به‌عنوان یک بازیگر ثالث و پشت‌پرده که منافع خود را در خطر می‌دید، خود راسا وارد معرکه شد. از این مقطع زمانی تحولات یمن از مرحله تغییرات ملی به سمت یک بحران نظامی منظم جهت‌گیری کرده است و از این پس روند حرکتی آن باید در چارچوب مناقشات منطقه حول شکل‌دادن منازعات فرقه شیعه و سنی مورد کنکاش قرار گیرد. با حمله تجاوزکارانه عربستان سعودی به کشور یمن به بهانه دخالت ایران و مشروعیت رئیس‌جمهوری فراری «عبدربه منصوره‌ادی»، رهبران سعودی و هم‌پیمانان عرب، ترک، پاکستانی و غربی آنان هم‌اکنون شرایطی را رقم زده‌اند که فروپاشی کشور، بروز فاجعه انسانی و عدم حل‌وفصل سیاسی بحران تقریباً اجتناب‌ناپذیر شده است. در کنار به‌هم‌خوردن ثبات داخلی یمن، تروریسم بنیادگرا و در راس آن القاعده شاخه یمن بهترین فرصت را برای نقش‌آفرینی و ایجاد یک کانون	

جهان

رویداد

عقب‌نشینی داعش

دربرابر ارتش سوریه

● در پی اعلام تسلط داعش بر اردوگاه فلسطینی «یرموک»، ارتش سوریه از یک‌سو و مخالفان سوری و ائتلاف گروه‌های فلسطینی از سوی دیگر حملاتی را علیه تروریست‌ها آغاز کرده و توانستند بخش‌هایی از این اردوگاه را از کنترل داعش خارج کنند. ارتش سوریه همزمان نبرد سنگینی را نیز با گروه‌های مخالف سوری آغاز کرده است. به گزارش الجزیره، درگیری‌های شدید میان گروه‌های مخالف سوری و اعضای داعش در قسمت شرقی اردوگاه یرموک واقع در جنوب دمشق که بیشترین تعداد آوارگان فلسطینی را در خود جای داده، ادامه دارد و مخالفان سوری او کنترل بر مرکز فرهنگی اردوگاه و برخی ساختمان‌های موجود در شرق یرموک خبر داده‌اند. آنها می‌گویند بیش از ۲۵داعشی در این درگیری‌ها کشته شده‌اند. منابع سوری نیز اعلام کردند گروه‌هایی از شبه‌نظامیان مخالف دولت سوریه برای رویارویی با داعش راهی این اردوگاه شده‌اند و توانسته‌اند محله المغاربه واقع در این اردوگاه را به کنترل خود درآورند.

دیدار عمومی فیدل کاسترو

پس از ۱۴ماه

● فیدل کاسترو، رهبر و رئیس‌جمهور پیشین کوبا، پس از ۱۴ماه در انتظارعمومی ظاهر شد و با گروهی از دانشجویان ونزوئلایی که به کوبا سفر کرده‌اند، دیدار کرد. رسانه‌های محلی کوبا، فیدل کاسترو ۸۸ساله را در این دیدار «شرار از سرزندگی» توصیف کرده‌اند. از فیدل کاسترو در ماه‌های گذشته عکس‌هایی منتشر شده بود اما آنها غالباً عکس‌هایی از دیدار او با هیات‌های خارجی و روشنفکران در خانه‌اش بود. اما حالا «گرانما» ارکان حزب کمونیست کوبا چهارعکس از دیدار عمومی او منتشر کرده است. دانشجویانی که فیدل کاسترو با آنها دیدار کرده و دست داده است، در قالب یک جنبش همبستگی میان کشورهای آمریکای لاتین به کوبا سفر کرده‌اند. به گزارش بی‌بی‌سی، این دانشجویان گفته‌اند دقت فیدل کاسترو به جزئیات آنچه در ونزوئلا می‌گذرد، آنها را تحت‌تاثیر قرار داده است. فیدل کاسترو در سال ۲۰۰۳ و پس از ۳۲سال از ریاست‌جمهوری کوبا کناره گرفت و رانول کاسترو، برادر او جایگزینش شد.

حبس روزنامه‌نگار ترک

به‌خاطر انتقاد از اردوغان

● روزنامه‌نگار یک نشریه محلی در جنوب‌شرق ترکیه به‌خاطر «لایک‌کردن» مطلبی در فیس‌بوک که از رئیس‌جمهوری این کشور انتقاد کرده بود و دادگاه آن را یک «توهین» تلقی کرده، با حکم حبس تعلیقی مواجه شد. به گزارش خبرگزاری دوغان، دادگاهی در «غازی‌آنتپ» در دومین جلسه دادرگاهی با حضور وکیل «رجب طیب‌اردوغان» رئیس‌جمهوری ترکیه، «یاشار الما» خبرنگار را به اتهام توهین به یک‌مقام دولتی محکوم کرد. این دادگاه در ابتدا یاشار الما را به ۲۸ماه حبس محکوم کرده بود اما پیش از به تعلیق‌دادن این حکم، حبس آن را به مدت ۲۴ماه کاهش داد. یاشار الما در مصاحبه‌ای گفت: روزی که این مطلب را درباره آقای رئیس‌جمهور در فیس‌بوک دیدم، تنها آن را «لایک» کردم. من بعد از نیم‌ساعت «لایک» خود را برداشتم اما پلیس در مقابلم ظاهر شده و دادگاه در دومین جلسه مرا محکوم کرد. نمی‌دانستم لایک‌کردن یک مطلب جرم محسوب می‌شود. براساس قانون ترکیه معمولاً برای جرم «توهین» مجازاتی برابر با سه‌ماه حبس در نظر می‌گیرند. اما اگر شاکی یک مقام دولتی باشد، مدت حبس به یک‌سال افزایش می‌یابد. براساس قانون ترکیه اگر این «توهین» علنی شده و در رسانه‌ها اجتماعی اشاعه یابد، یک‌ششم مدت حبس به حکم اصلی اضافه می‌شود. از زمان انتخاب اردوغان به‌عنوان رئیس‌جمهور ترکیه در اگوست سال۲۰۱۴ میلادی، بیش از ۷۰۰نفر در این کشور به‌خاطر «توهین» به اردوغان تحت پیگرد قرار گرفته‌اند. پرونده‌های مشابهی نیز در زمان نخست‌وزیری اردوغان وجود داشت.

عباس: مشکلی برای مذاکره

باتانیا‌هوندارم

● رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین با بیان اینکه دست او همواره برای برقراری صلح به سوی اسرائیلی‌ها دراز است، تاکید کرد اگر مساله فلسطین حل نشود، گروه‌های تروریستی و افراط‌گرا به اسرائیل نیز خواهند رسید. به گزارش ایسنا، روزنامه روزشایمپست نوشت مجروحو عباس در سخنانی تلویزیونی خطاب به مردم اسرائیل گفت: دست ما برای برقراری صلح با شما همواره دراز است پس دست ما را رد نکنید. عباس ادامه داد: من از یهودان متفرر نیستم و مشکلی با مذاکره به «بنیامین نتانیا‌هو» نخست‌وزیر اسرائیل ندارم چراکه او نماینده اسرائیل است. او مخالفت خود را با تشکیل یک کشور واحد متشکل از اسرائیلی‌ها و فلسطینی‌ها اعلام کرد و گفت: ما از راهکار دوشکوری حمایت می‌کنیم؛ کشوری برای ما و کشور دیگری برای اسرائیل. من دشمن پهود نیستم و می‌خواهم با آنها دیدار کنم تا دیدگاه‌هایم را برایشان توضیح دهم.